

31.1.2015

TEATIS LIIKMETELE

Teema: Petitsioon nr 2233/2013, mille on esitanud Saksa kodanik Joost Maas geneetiliselt muundatud taimesortide lubamise kohta ELis

1. Petitsiooni kokkuvõte

Petitsiooni esitaja märgib, et enamik ELi kodanikke on geneetiliselt muundatud sortide kasvatamise ja neist saadud toodete vastu. Seetõttu imestab ta, kuidas on võimalik, et ELis on lubatud rea geneetiliselt muundatud maisisortide kasvatamine (nt SmartStax, Mon 810 ja Pioneer Hi-bred 1507) Näiteks Mon810 kasvatamine oli ELis alles hiljuti keelatud. Nüüd levib selle maisisordi õietolm teistele taimedele ja jõuab ka mee sekka. See on petitsiooni esitaja hinnangul kahjulik. Petitsiooni esitaja palub Euroopa Parlamendil geneetiliselt muundatud taimesordid uuesti ära keelata. Ta leiab, et rahva valitud parlamendiliikmed peaksid rahva tahet täitma. Kui nad seda ei tee, siis kaotavad inimesed usu demokraatiasse ja neile jääb mulje, et demokraatiat õhustab korruptsioon ning lobitegevus.

2. Vastuvõetavus

Tunnistatud vastuvõetavaks 18. septembril 2014. Euroopa Komisjonil paluti anda teavet (kodukorra artikli 216 lõige 6).

3. Euroopa Komisjoni vastus, mis saadi 31. jaanuaril 2015

ELi õigusaktidega ning eriti direktiiviga 2001/18/EÜ¹ ja määrusega (EÜ) nr 1829/2003²

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. märtsi 2001. aasta direktiiv 2001/18/EÜ geneetiliselt muundatud organismide tahtliku keskkonda viimise kohta ja nõukogu direktiivi 90/220/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (EÜT L 106, 17.4.2001).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1829/2003 geneetiliselt muundatud

nähakse ette täpselt määratletud reguleeriv raamistik geneetiliselt muundatud organismide (GMO) jaoks. Selle raamistiku kohaselt, mis kuulub maailma rangeimate sekka, peab iga GMO enne ELi turule laskmist läbima kõrgeimale võimalikule standardile vastava ohutushindamise, et kaitsta inimeste ja loomade tervist ning keskkonda.

Selle riskihindamise viib läbi Euroopa Toiduohutusamet (EFSA), mis on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 178/2002 loodud Euroopa Komisjonist sõltumatu teadusasutus. Hindamise eest vastutab EFSA sihtotstarbeline GMO-komisjon, kuhu on valitud asjaomastes valdkondades pädevad tunnustatud ja sõltumatud teadlased. GMO-komisjoni abistavad ajutised eksperdid ja selle töö põhineb rahvusvaheliselt heakskiidetud meetoditel.

Seniajani kasvatatakse ELis kaubanduslikul otstarbel vaid ühte geneetiliselt muundatud põllukultuuri – maisi MON 810. Selle sordi keskkonda viimiseks anti luba 1998. aastal pärast põhjalikku riskihindamist, mis näitas sordi ohutust. Hilisemad hindamised, eriti õietolmu hindamine, on seda kinnitanud¹.

Teist geneetiliselt muundatud maisisorti, mida petitsiooni esitaja mainib, nimelt SmartStaxi, on alates 2013. aasta novembrist lubatud kasutada toiduks ja söödaks, kuid ei ole lubatud kasvatada, ning sordi Pioneer Hi-bred 1507 kasvatamiseks ei ole samuti veel luba antud.

Mis puudutab aga petitsiooni esitaja muretsemist ELi kodanike olukorra pärast seoses geneetiliselt muundatud põllukultuuridega, siis Euroopa Komisjon on teadlik sellest, et nende põllukultuuride viljelemise küsimus tekitab mõnedes liikmesriikides probleeme. Seetõttu esitas komisjon 2010. aasta juulis seadusandliku ettepaneku, et liikmesriigid saaksid oma iseärasusi ja kodanike seisukohti paremini arvesse võtta ning võiksid GMODE kasvatamist oma territooriumil piirata või selle keelata ka muudel põhjustel kui tervise- ja keskkonnariskide tõttu². Euroopa Parlament võttis 2011. aasta juulis selle ettepaneku kohta vastu esimese lugemise seisukoha. Nõukogu võttis 2014. aasta juunis vastu ühise seisukoha. 2014. aasta detsembris saavutasid Euroopa Parlament ja nõukogu teise lugemise etapil kokkuleppe, mis avas võimaluse selle seadusandliku ettepaneku lõplikuks vastuvõtmiseks 2015. aasta jaanuaris. Seetõttu saavad liikmesriigid 2015. aasta jooksul kohaldada uue määruse sätteid GMODE viljelemise piiramiseks või keelamiseks oma territooriumil.

Kokkuvõte

Mis puudutab geneetiliselt muundatud organismide heakskiitmise tingimusi, siis ELi õigusraamistikku GMODE kohta peetakse selles osas üheks nõudlikumaks kogu maailma ulatuses. Euroopa Komisjon on võtnud kindla kohustuse tagada ELi kodanike õigus ohutule toidule sellega, et geneetiliselt muundatud organisme lubatakse ELis kasutada toiduks ja söödaks ainult juhul, kui need ei avalda kahjulikku mõju inimeste ja loomade tervisele ega keskkonnale, ning et riskihindamist ja tingimuste täitmise hindamist teostatakse kõrgeimate teaduslike standardite kohaselt, täiesti sõltumatult ja läbipaistvalt.

---

toidu ja sööda kohta (ELT L 268, 18.10.2003).

¹ <http://www.efsa.europa.eu/fr/efsajournal/pub/3022.htm>

² http://ec.europa.eu/food/plant/gmo/legislation/docs/proposal_en.pdf